

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi W.D. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy
z 4 stycznia 2024 r., XIV C 2249/23,
wydanego w sprawie z powództwa W.D.
przeciwko Instytutowi w R.
w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt XIV C
589/23,

odrzuca skargę.

(A.G.)

UZASADNIENIE

Skarżący (powód) W.D. wniósł osobiście sporządzoną skargę za pośrednictwem platformy e-PUAP w dniu 14 marca 2024 r. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 4 stycznia 2024 r., sygn. akt XIV C 2249/23, wydanego na posiedzeniu niejawnym, którym odrzucono jego skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt IV C 589/23 z jego powództwa przeciwko Instytutowi w R. Skarżący domagał się uchylecia orzeczeń Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie o podanej sygnaturze akt w całości.

Sąd Rejonowy przedstawił wyżej wymienioną skargę wraz z aktami sprawy Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uwagi na brak wymaganego podpisu skarżącego pod skargą, która została wniesiona w formie elektronicznej i opatrzona jedynie podpisem elektronicznym (do akt sprawy został załączony jedynie wydruk tak wniesionej skargi za pośrednictwem poczty elektronicznej, co nie spełniało wymagań formalnych dla pisma procesowego, zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 r., III CZP 9/12), Sąd Najwyższy postanowieniem z 26 września 2024 r. (k. 49) zwrócił sprawę do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy celem wezwania skarżącego do złożenia podpisu pod skargą, aby uznać ją za pismo procesowe. Brak ten został w tym zakresie uzupełniony w terminie, co umożliwiło uznanie tego pisma za skutecznie wniesioną skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia.

Mimo skutecznego uzupełnienia tego braku skarga ta podlegała odrzuceniu, ponieważ została osobiście sporządzona i wniesiona do Sądu Najwyższego przez skarżącego. Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów i radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym podejmowanych przed sądem niższej instancji. W myśl art. 87¹ § 2 k.p.c., przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy. Przepisu § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa albo państwowej osoby prawnej jest wykonywane przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej (art. 87¹ § 3 k.p.c.). Według

art. 130 § 5 k.p.c., pismo procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ podlega zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej. W odniesieniu do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenie wniesionej z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. ma zastosowanie rygor przewidziany w art. 424⁶ § 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, sąd odrzuca skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. Takie samo orzeczenie wydaje także Sąd Najwyższy w razie wniesienia skargi z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. (zob. art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Konkludując, skarga wniesiona osobiście przez stronę, bez udziału adwokata lub radcy prawnego, podlega odrzuceniu z uwagi na brak zdolności postulacyjnej skarżącego. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ze względu na nadzwyczajny jej charakter, musi być sporządzona z zachowaniem przymusu adwokacko-radcowskiego. Wymaganie to wynika z art. 87¹ § 1 k.p.c. Skarga wniesiona osobiście podlega odrzuceniu bez wdrażania procedury naprawczej z uwagi na brak zdolności postulacyjnej skarżącego (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2014 r., II CZ 54/14).

W sprawie zainicjowanej wniesioną skargą wyjątki przewidziane w art. 87¹ § 2 i 3 k.p.c. nie zachodziły. Skarżący natomiast nie jest ani adwokatem, ani radcą prawnym. Stwierdzony brak skargi, wniesionej z naruszeniem art. 87¹ k.p.c., nie mógł być usunięty poprzez ustanowienie pełnomocnika z urzędu dla skarżącego, o co wnioskował w skardze, skoro skarga została już wniesiona. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu pozostaje bez znaczenia dla wyciągnięcia sankcji określonej w art. 424⁸ k.p.c. w zw. z art. 424⁶ § 3 i art. 130 § 5 k.p.c. Ewentualne uzupełnienie lub „poparcie” środka odwoławczego, wniesionego już osobiście przez stronę, przez profesjonalnego pełnomocnika nie spełnia ustawowego wymagania zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, o którym mowa w art. 87¹ k.p.c. (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13, z 11 marca 2008 r., II CZ 2/08, z 11 maja 2010 r., II PZ 11/10 i z 17 kwietnia 2019 r., V CZ 15/19). Pełnomocnik z urzędu, po jego ustanowieniu, może jedynie sporządzić nową skargę. Nie jest jednak uprawniony do usunięcia braków niedopuszczalnej skargi wniesionej osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji na podstawie art. 424⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 424⁸ k.p.c. i art. 130 § 5 k.p.c. Wniesiona skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ k.p.c. także z tej przyczyny, że została wniesiona od orzeczenia, od którego zgodnie z art. 424¹ k.p.c., nie można wnieść skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Tylko ubocznie dodać należy, iż skarga nie spełniała także wszystkich elementów konstrukcyjnych wymaganych do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c., co byłoby samodzielną podstawą uzasadniającą jej odrzucenie bez uruchamiania trybu naprawczego tych braków, nawet wtedy, gdyby została ona wniesiona z zachowaniem wymagania wynikającego z art. 87¹ k.p.c. i od orzeczenia, które może być zaskarżone tym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia.

(A.G.)

[r.g.]